

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคคล เพราะทั้งร่างกาย จิตใจ สมอง และนิสัยของบุคคลจะสร้างและหล่อหลอมได้ดีในเด็กวัยนี้... เด็กปฐมวัยจะมีธรรมชาติและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากบุคคลวัยอื่นๆ ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างแบบแผนทางพฤติกรรมและเจตคติที่ดีให้แก่เด็กปฐมวัยได้แล้ว เด็กปฐมวัยจะสามารถเติบโตและมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ และลักษณะของเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป (พัชรี สานแก้ว, 2538: 3) ดังพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความว่า " การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสำคัญมาก เนื่องจากพัฒนาการทุกด้านที่เจริญเติบโตสมวัยจะเป็นพื้นฐานที่ดีของบุคคล ครอบครัว และสังคม "(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.), 2538)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนนั้น เป็นภาระหน้าที่ของรัฐเพราะการศึกษา คือ เครื่องมือที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่รัฐใช้ในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม (กัญญา สาร, 2524: 1) และในปัจจุบันรัฐได้ให้ความสำคัญของการให้การศึกษาตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ จึงได้กำหนดในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้รับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีครอบครัว เด็กแรกเกิดที่ควรได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง อันเป็นการศึกษาของเด็กตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางโดยเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539: 80)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามนโยบายของรัฐและมีหน้าที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2535 และมติคณะรัฐมนตรี และเป็นการศึกษาในระดับเดียวที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการจัดทั้งระบบ โดยดำเนินทั้งด้านวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู สื่อ การศึกษาวิจัย การศึกษานวัตกรรมต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ และการเปิดขยาย ได้แก่ การจัดอนุบาลศึกษาในระบบโรงเรียน หลักสูตร 1 - 2 ปี เด็กอายุ 4-6 ปี (สพช., 2538: 5)

โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดเป็นโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่เด็ก 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัย เรียกว่า ชั้นอนุบาลศึกษาและระดับประถมศึกษาอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน โดยรัฐมนตรีนโยบายจะจัดทำเพื่อเป็นตัวอย่างและเพื่อการวิจัยโดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ คือ จัดเตรียมความพร้อม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอน ให้การฝึกอบรมครูและพี่เลี้ยงแก่หน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับเด็กระดับปฐมวัยที่ขอความช่วยเหลือมา มีการสาธิต นิเทศและช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาของเด็กระดับปฐมวัย

จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก การให้การศึกษาบรมปลูกฝังและสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพกับเด็กวัยนี้จะเท่ากับเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ จึงได้มีการกำหนดแนวนโยบายและการดำเนินงานการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ในแนวนโยบายของรัฐ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีหน้าที่จัดการศึกษาและได้จัดตั้งให้มีโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดซึ่งกำหนดให้มีจังหวัดละ 1 โรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนราษฎร์ที่เข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดการศึกษาระดับนี้

แต่การศึกษาจะบังเกิดผลดีนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดและดำเนินการของโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำหลักสูตรไปปฏิบัติโดยตรง คือ การให้การศึกษากับเด็กและเยาวชน การจัดการศึกษาในโรงเรียนจะดำเนินการได้สำเร็จขึ้นอยู่กับการบริหารโรงเรียน การจัดการและที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อันเป็นผลกระทบถึงมาตรฐานของโรงเรียนที่จะต้องหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นผู้นำนโยบายการศึกษาของรัฐไปสู่การปฏิบัติ เป็นผู้ที่จะทำให้ผลของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ส่วนครูเป็นผู้รับนโยบายของผู้บริหารและเป็นผู้ปฏิบัติจริงใกล้ชิดกับตัวนักเรียนมากที่สุด (ขุนทอง ภูผิวเดือน, 2528: 8-11)

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535: 16)

แต่เนื่องจากการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัยนั้น มีความแตกต่างจากการบริหารงานวิชาการในระดับการศึกษาอื่น คือ ในการบริหารงานวิชาการในระดับที่สูงขึ้นไปจะมุ่งเน้นในเรื่องเนื้อหาสาระทางวิชาการแต่สำหรับเด็กวัยนี้จะมิพัฒนาการด้านการเรียนรู้แตกต่างจากเด็กวัยสูงขึ้นไป เช่น ภาษา การคิด ความเข้าใจ ช่วงความสนใจ การใช้มือและตาให้สัมพันธ์กัน ฯลฯ งานวิชาการ

ในระดับนี้จึงมุ่งพัฒนาการและเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อพร้อมที่จะเข้าเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ การมุ่งเน้นให้ความรู้ในด้านการอ่านออก เขียนได้ จึงเท่ากับเป็นการทำลายเด็กอันเป็นอนาคตของชาติ แต่ในสภาพปัจจุบันผู้ปกครองยังเข้าใจผิดมีความต้องการให้ครูผู้สอนสอนเด็กให้เรียนหนังสือ อ่านเขียน เรียนเลข รวมทั้งต้องการให้สอนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้อีกด้วย ซึ่งโรงเรียนอนุบาลบางแห่งขาดจิตสำนึกที่ถูกต้อง สนองตอบตามความต้องการของผู้ปกครองด้วยการเร่งสอนหนังสือให้เด็ก ทั้งๆที่ผิดหลักการพัฒนาเด็กอย่างยิ่ง (วันเพ็ญ พิศาลพงศ์, 2533 อ้างถึงใน ดวงเดือน วังสินธ์, 2535: 52-53)

เบญญา แสงมณี (2540: 7-9) ผู้ริเริ่มแนวคิดและแนวปฏิบัติด้านการศึกษาปฐมวัยได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า จากการสังเกตพบว่า ผู้ใหญ่มักมีความกลัวอย่างหนึ่ง คือ กลัวลูกหลานจะคิดไม่เป็น จึงคิดหาทางป้องกันด้วยการเร่งรัดให้บุตรหลานเรียนจนกระทั่งเด็กเกือบไม่เป็นเด็ก ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้ว เด็กสามารถคิดเองได้ หากแต่ต้องเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก เพียงแต่ผู้ใหญ่ให้การเลี้ยงดูที่ถูกต้องให้มีการเจริญเติบโตที่ดี มีความรักและความอบอุ่น เมื่อเด็กมีความสุขความคิดของเด็กก็จะแตกฉาน พัฒนาทางปัญญาก็บังเกิด เด็กจะอยากพูด อยากฟัง อยากเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าการเร่งรัดเด็กเรียนจึงมิใช่สิ่งจำเป็น ซึ่งแท้จริงเด็กไม่ชอบเรียน เด็กต้องการเล่น เพราะการเล่นคือโอกาสของการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก การเร่งรัดให้เรียนทั้งที่เด็กไม่ชอบ อีกทั้งมีการลงโทษจากครูจะเป็นผลทำให้การเรียนในวิชานั้นๆ เป็นยาขมสำหรับเด็ก ชีวิตของเด็กปัจจุบันยิ่งน่าสงสารเพราะทั้งวันอยู่แต่บนห้องถนน บางคนอยู่กับตำรากินอาหารจานด่วน อยู่ในอาณาจักรแห่งความกลัวด้วยการแข่งขัน การสร้างขวัญและกำลังใจแก่เด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาของการเตรียมความพร้อมที่ทุกคนจะต้องตระหนักต่อการที่พัฒนาให้เด็กมีคุณภาพสูงสุด

จากความคิดเห็นของนักวิชาการ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนของระดับปฐมวัยที่มุ่งเน้นการสอนหนังสือมากกว่าการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูดี ช่วยเอื้อ (2533: ๖) เรื่อง "การใช้แนวการจัดการประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ" พบว่า ยังมีโรงเรียนอนุบาลบางส่วนที่จัดประสบการณ์เพื่อมุ่งให้เด็กอ่านได้ เขียนได้ และคิดเลขได้ นอกจากนี้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ โรงเรียนต้องรับภาระงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยทำให้การบริหารงานวิชาการฝ่ายอนุบาลไม่คล่องตัว ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษา โรงเรียนไม่มีแนวทางการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน มีจำนวนเด็กในชั้นเรียนมากเกินไปทำให้การจัดกิจกรรมไม่คล่องตัว

และในการประชุมสัมมนาปฏิรูปการศึกษา ในเรื่องเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ในหัวข้อ "การศึกษาอนุบาลควรเป็นไปในรูปใด" นั้น ที่ประชุมสัมมนาได้สรุปผลการสัมมนาไว้ว่า "...หากชุมชนยังคงมีความต้องการโรงเรียนอนุบาลอยู่ ก็ควรจะต้องเปลี่ยนแนวความคิดพื้นฐานของ

โรงเรียนอนุบาลเสียใหม่ โดยเปลี่ยนจากการจัดโรงเรียนอนุบาลที่ทรูทราฟุ่มเฟือยและเน้นการสอนเนื้อหาวิชาที่เกินความสามารถของเด็ก มาเป็นโรงเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมตามสภาพชีวิตจริงและส่งเสริมการพัฒนาของเด็กให้พร้อมที่จะรับการศึกษาต่อไปได้ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยได้ให้ความสำคัญและเน้นการเตรียมความพร้อม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาของเด็กอย่างเห็นได้ชัด (ลีปพนนท์ เกตุทัต: 99)

อมรชัย ดันดีเมธ (2538: 158) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัยของรัฐไว้ดังนี้ คือ

1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์
2. เอกสารหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์มีไม่เพียงพอ
3. ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์
4. หน่วยงานต้นสังกัดขาดการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
5. ขาดการนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนและการนิเทศจากหน่วยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง
6. ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนและสื่อการสอนสำหรับเด็กเล็ก
7. การดำเนินการจัดหาอุปกรณ์และสื่อการสอนไม่ทันกับความต้องการ
8. ห้องสมุดและแหล่งวิชาการยังไม่ได้มาตรฐาน

เขตการศึกษา 12 ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ ชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และ สระแก้ว สภาพโดยทั่วไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการอุตสาหกรรมที่สำคัญ ซึ่งอยู่ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม (Eastern Sea Board) มีนิคมอุตสาหกรรม และธุรกิจอุตสาหกรรมเกือบทุกจังหวัด ทำให้อัตราการขยายตัวของประชากรเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ เกิดการละทิ้งอาชีพเกษตรกรรมเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมและเกิดสังคมเมืองมากขึ้นทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองและบุตรหลานในครอบครัว ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานในครอบครัวเท่าที่ควรจึงต้องฝากภาระให้กับโรงเรียน และจากสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคมตามที่กล่าวมาแล้ว สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12 ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้มีสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการปรับตัวและสนองความต้องการด้านแรงงานของภูมิภาค ซึ่งมีสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 1,960 โรงเรียน จำนวนครู 22,490 คน นักเรียน 419,171 คน(สำนักงานพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12, 2539: 4-5)

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเรื่องการตกซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าเกณฑ์ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 ไว้ไม่เกินร้อยละ 1 แต่จากผลการสำรวจปีการศึกษา 2539 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ

เขตการศึกษา 12 มีอัตราการตกต่ำชั้นสูง เมื่อแยกเป็นรายจังหวัด ดังนี้ จันทบุรี 2.06 % , ฉะเชิงเทรา 4.06 % , ชลบุรี 2.77 % , ตราด 4.43 % , นครนายก 3.83 % , ปราจีนบุรี 1.58 % , สระแก้ว 2.97 % และ ระยอง 3.89 % ซึ่งผลจากการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยจะส่งผลถึงการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วย เพราะจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยก็เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กทุกๆด้าน ให้มีความพร้อมที่จะไปเรียนต่อในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพช., 2539: 149-154)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เขตการศึกษา 12 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ การบริหารงานทั้งระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างและเพื่อการวิจัย รวมทั้งเป็นศูนย์การอบรม บุคลากรระดับปฐมวัยด้วยว่าจะมีสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการอย่างไร ในสภาพของ ความขัดแย้งในเรื่องการจัดงบประมาณในเรื่องการเตรียมความพร้อม หรือการมุ่งเน้นการอ่านออก เขียนได้ และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น มุมกิจกรรม ห้องสมุดของเล่น ซึ่ง สามารถจะเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นๆ รวมทั้งภารกิจในด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาการ ศึกษาในระดับปฐมวัยกับจำนวนนักเรียน ที่นับวันมีแต่จะเพิ่มมากขึ้นตามความต้องการของผู้ปกครอง และจากสภาพแวดล้อมของการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ของเขตการศึกษา 12 ประกอบกับยังไม่มีผู้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยไป ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ ในระดับปฐมวัยแก่หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

2. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538: 4) คือ

- 2.1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.2 งานการเรียนการสอน
- 2.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 2.4 งานวัดผลและประเมินผล
- 2.5 งานห้องสมุด
- 2.6 งานนิเทศภายใน
- 2.7 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. สภาพ หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

2. ปัญหา หมายถึง สิ่งหรือเรื่องที่ต้องพิจารณาแก้ไขในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

3. เขตการศึกษา 12 หมายถึง เขตการศึกษาที่ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ ชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ตราก. นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว

4. โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด หมายถึง โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ซึ่งเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 3 ขวบ อนุบาลปีที่ 1-2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5. ระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

6. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลดีกับเด็กมากที่สุด

6.1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวและแผนการจัดประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์สำหรับเด็กให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนให้มีการปรับปรุงหรือพัฒนาแนวและแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้อยู่เสมอ

6.2. งานการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแนวและแผนการจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดมุมกิจกรรม การจัดครูเข้าสอน การจัดพี่เลี้ยงเด็กปฐมวัย และการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

6.3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตรและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกิจกรรม ตลอดจนส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ใช้อุปกรณ์การสอนให้ตรงกับกิจกรรม รวมทั้งการจัดหาวัสดุต่างๆ สำหรับให้ครูนำไปใช้ผลิตสื่ออย่างเพียงพอ การจัดสื่อการเรียนการสอนอย่างมีระบบ

6.4. งานวัดผลและประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานให้ครูสามารถใช้วิธีการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กได้ถูกต้องและเหมาะสม นำผลการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตามให้ครูมีการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กอย่างสม่ำเสมอ

6.5. งานห้องสมุด หมายถึง การจัดทำและการจัดหาเอกสาร หนังสือ สำหรับค้นคว้าหาความรู้สำหรับครูอย่างเพียงพอ เพื่อให้ครูได้รับความรู้ทางวิชาการที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งจะนำมาสู่การสนับสนุนกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ อาจมีการจัดห้องสมุดของเล่น ซึ่งประกอบด้วย หนังสือ ของเล่น อุปกรณ์ศิลปะ และกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่าง โรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

6.6. งานนิเทศภายใน หมายถึง การช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการเพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวและแผนการจัดประสบการณ์ มีการวางแผนและดำเนินการอย่างมีระบบ ซึ่งผู้บริหารสามารถเลือกใช้กิจกรรมนิเทศภายในได้หลายกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

6.7. งานประชุมอบรมทางวิชาการ หมายถึง การพัฒนาบุคลากรในรูปของการจัดประชุมให้ครูได้มาพบปะเพื่อหาแนวทางหรือ ข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน และช่วยกันพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และการนำความรู้ใหม่ๆ มาสู่ครูเพื่อให้นำไปใช้พัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งซึ่งดำรงตำแหน่งและปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

8. หัวหน้าสายปฐมวัย หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

9. ครูผู้สอนระดับปฐมวัย หมายถึง ครูปฏิบัติการสอนชั้นอนุบาล 3 ขวบ และชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัย ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุง และวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 139 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน จากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 8 โรงเรียน

1.1.2 หัวหน้าสายปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำนวน 8 คน จากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 8 โรงเรียน

1.1.3 ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ได้แก่ ครูปฏิบัติการสอนในระดับชั้นอนุบาล 3 ขวบ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 8 โรงเรียน จำนวน 123 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 55 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน จากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 8 โรงเรียน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.2.2 หัวหน้าสายปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำนวน 8 คน จากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 8 โรงเรียน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.2.3 ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ได้แก่ ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 39 คน จาก
 ชั้นอนุบาล 3 ขวบ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำนวน 8 โรงเรียน
 การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือเกณฑ์
 ร้อยละ 25 (ประทอง วรรณสูตร, ม.ป.ป., 8) แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย
 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 55 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) มี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายปฐมวัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

2.2 แบบสังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสังเกตสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน

ชุดที่ 2 แบบสังเกตสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

2.3 แบบวิเคราะห์เอกสาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง
 กับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ปฏิทินปฏิบัติงาน คำสั่งโรงเรียน
 บันทึกการนิเทศ และบันทึกการประชุมทางวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการสัมภาษณ์ สังเกตสภาพแวดล้อม
 ของโรงเรียน และวิเคราะห์เอกสาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้วิธีการหาค่าความถี่
 (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัย ใช้วิธีการหา
 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัย ใช้วิธีการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลจากการสังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ใช้วิธีการหาค่าความถี่

4.3 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่

5. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล นำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียงและบรรยายเป็นความเรียง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

รายงานการวิจัยนำเสนอเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ปรัชญาและแนวความคิดของการศึกษาระดับปฐมวัย นโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ภารกิจการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การบริหารงานโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้าสายปฐมวัย และครูผู้สอน ข้อมูลจากการสังเกตสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ